

T I T - M T T

Hevesy György Kémiaverseny
országos döntő

Az írásbeli forduló feladatlapja

8. osztály

A versenyző azonosítási száma: .....

Elért pontszám:

1. feladat: ..... pont

2. feladat: ..... pont

3. feladat: ..... pont

4. feladat: ..... pont

5. feladat: ..... pont

6. feladat: ..... pont

7. feladat: ..... pont

8. feladat: ..... pont

ÖSSZESEN: ..... pont

Eger, 2013.

Figyelem! A feladatokat ezen a feladatlapon oldd meg!
 Ha pótlapot kérsz, ne felejtse el ráírni a rajtszámodat!
 Megoldásod **olvasható** és **áttekinthető** legyen!
 A feladatok megoldásában a **gondolatmeneted követhető** legyen!
 A feladatokat tetszés szerinti sorrendben oldhatod meg.

A feladatok megoldásához használhatod a periódusos rendszert.

1. feladat

Írd a megfelelő betűt a pontozott vonalakra!

- A) sósav
- B) salétromsavoldat
- C) kénsavoldat
- D) mindhárom
- E) egyik sem

1. .... pH-ja 7-nél nagyobb.
2. .... NaOH-oldatot adagolva hozzá a pH-ja nő.
3. .... Tömény oldatából réz hatására vörösbarna gáz fejleszthető.
4. .... Tömény oldatából ezüst hatására sárgászöld gáz fejleszthető.
5. .... Töményen elszenesíti a cukrot.
6. .... Rézzel tömény oldata sem lép reakcióba.
7. .... A mészkövet színtelen gáz fejlődése közben oldja.
8. .... Tömény oldatából melegítés hatására színtelen, szúrós szagú gáz fejlődik.
9. .... NaOH-dal kétféle só állítható elő belőle.

9 pont

2. feladat

Jellemezd az alábbi kémiai reakciókat a megadott szempontok szerint úgy, hogy mellé írod a megfelelő kisbetűt, nagybetűt és római számot!

a) Egyesülés	b) Bomlás	c) Másfajta reakció.
A) Exoterm	B) Endoterm	
I. Redoxi	II. Sav-bázis	III. Nem redoxi és nem sav-bázis folyamat

1. Nátrium és víz reakciója: .....
2. Alumínium és jód reakciója: .....
3. Mészégetés: .....
4. Hidrogén-klorid vízben oldása: .....
5. Timföld elektrolízise .....

10 pont

3. feladat

Három sóból, ammónium-szulfátból, alumínium-szulfátból és magnézium-szulfátból annyi grammot veszünk, hogy mindegyikben az ionok összes száma azonos legyen.

- a) *Számítással határozd meg, melyik vegyületből kell a legkisebb tömeget venni!*
- b) *Állítsd sorrendbe a vegyületeket a bennük lévő szulfácionok növekvő száma szerint!*

(Számításaidat is pontosan jegyezd fel!)

14 pont

4. feladat

Az alábbi anyagokat különbözőképpen csoportosíthatjuk.

Nevezd meg az egyes halmazokba sorolás szempontjait: mi a közös az egy halmazba sorolt anyagokban?

I.	II.	III.	
NH ₃		Na Na ₃ PO ₄ NaHCO ₃ CaO	IV. V.
H ₂ CO CH ₄	Hg benzin	Au CaCO ₃ SiO ₂ C	VI. VII.
HCl Cl ₂ SO ₂	H ₂ SO ₄ HNO ₃	S ₈ P ₂ O ₅	VIII.
	H ₂ O		IX. X.

- I. ....
- II. ....
- III. ....
- IV. ....
- V. ....
- VI. ....
- VII. ....
- VIII. ....
- IX. ....
- X. ....

10 pont

5. feladat

Hasonlítsuk össze a vasnak sósavval, illetve klórral történő reakcióját!

Írd fel a reakciók egyenletét!

Elemezd a reakciókat a megadott szempontok szerint!

1. Vas + sósav reakció egyenlete: .....

A reakcióban melyik részecske

a) oxidálódik? .....

b) az oxidálószer? .....

c) Írd fel az oxidálódás folyamatát egyenlettel! .....

2. Vas + klór reakció egyenlete: .....

A reakcióban melyik részecske

d) oxidálódik? .....

e) az oxidálószer? .....

f) Írd fel az oxidálódás folyamatát egyenlettel! .....

g) Mi a magyarázata a két reakcióban a vas átalakulásában mutatkozó különbségnek?

.....

11 pont

6. feladat

Az ipari kénsavgyártás során a termelt kén-trioxidot a már korábban szintetizált tömény kénsavban oldják. Ekkor a kén-trioxid és a kénsav reakciójakor dikénsav ($\text{H}_2\text{S}_2\text{O}_7$) keletkezik. Ennek az oldatnak az összetételét úgy is megadhatjuk, hogy hány tömeg% kén-trioxidot tartalmaz „oldva” a vízmentes kénsavat mint oldószert tartalmazó oldat. Az iparban ebből vízzel való óvatos hígítással állítják elő a tömény kénsavoldatot.

a) 1000 dm^3 20,0 tömeg% kén-trioxidot tartalmazó dikénsavoldatból – vízzel való hígítással – mekkora térfogatú 98,0 tömeg%-os tömény kénsavoldat készíthető?

b) Mekkora térfogatú desztillált víz szükséges ehhez?

(A 20,0 tömeg% kén-trioxidot tartalmazó dikénsavoldat sűrűsége $1,86 \text{ g/cm}^3$, a 98,0 tömeg%-os kénsavoldaté $1,83 \text{ g/cm}^3$.)

11 pont

7. feladat

100 cm³ 15,0 tömeg%-os, 1,084 g/cm³ sűrűségű salétromsavoldatban annyi bárium-karbonátot oldunk, hogy a reakció teljesen végbemenjen. (Tételezzük fel, hogy a felforrósodott oldatból az összes gáz eltávozik.) Az oldatot ezután 0 °C-ra hűtjük.

- a) *Számítsd ki a reakcióhoz szükséges bárium-karbonát tömegét!*
- b) *Határozd meg a reakciót követően képződő forró oldat tömeg%-os összetételét!*
- c) *Történik-e kristálykiválás a lehűtés közben? Ha igen, mekkora tömegű szilárd kristály válik ki?*

(A bárium-nitrát oldhatósága 0 °C-on 5,0 g/100 g víz.)

17 pont

LAPOZZ!

8. feladat

A kezdő kémikus 2,00 gramm tiszta lítiumot – azért, hogy felületét a levegő oxigénje ne támadja meg – tiszta nitrogéngázban tárolt. A lítium felülete azonban ekkor is átalakult, és egy idő múlva 2,28 g lett a tömege. Ezt vízbe téve erős pezsgést tapasztalt, és enyhén szúrós szagú, színtelen gáz fejlődött. Az oldatba fenolftaleint cseppentve bíborvörös színreakciót figyelt meg.

- a) *Írd fel annak a reakciónak az egyenletét, ami a lítiummal a nitrogénben tárolás közben lezajlott!*
- b) *Számítsd ki, hogy tárolás közben a lítium hány százaléka maradt változatlanul?*
- c) *Írd fel a 2,28 g-os szilárd anyag vízbe tételekor lezajló reakciók egyenleteit!*
- d) *A keletkező gázban a molekulák hány százaléka okozza a szúrós szagot?*

18 pont